

กระทู้ถามที่ ๒๘๖ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การจับกุมคนงานไทยที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามที่ มีรายงานข่าวว่าคนงานไทยของ บริษัท ดาราฟอเรสต์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานทำไม้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก จำนวน ๒๕ คน ได้ถูกชนกลุ่มน้อยฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลชื่อเผ่าไม-ไม จับกุมตัวไป สาเหตุตามรายงานระบุว่าเนื่องจากชนเผ่าไม-ไม สงสัยว่าบริษัท ดาราฟอเรสต์ จำกัด และกลุ่มคนงานไทยอาจเป็นกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นกบฏต่อรัฐบาลคองโก รวมทั้งการดำเนินการช่วยเหลือกลุ่มคนงานไทยของกระทรวงการต่างประเทศ นั้น ได้สร้างความสับสนและกังวลใจแก่ประชาชนและญาติพี่น้องของผู้ถูกจับกุมตัวไปเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากข่าวสารที่ปรากฏยังไม่มีความชัดเจนในข้อเท็จจริงของสาเหตุการถูกจับกุม จำนวนผู้ถูกจับกุม และมาตรการในการให้ความช่วยเหลือของกระทรวงการต่างประเทศ เนื่องจากว่าประเทศไทยไม่มีสถานทูตหรือสถานกงสุลในประเทศดังกล่าว จึงขอเรียนถามว่า

๑. สาเหตุและจำนวนคนงานไทยที่ถูกจับกุมตัวไปเป็นอย่างไร ขอทราบรายละเอียด
๒. รัฐบาลมีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนงานไทยเหล่านี้อย่างไร ขอทราบรายละเอียด
๓. รัฐบาลมีแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกในปัจจุบัน และอนาคตอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๘๖ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

เรื่อง การจับกุมคนไทยที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก

ข้าพเจ้า นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถาม เรื่อง การจับกุมคนไทยที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ คนงานไทยจำนวน ๒๔ คน รวมทั้งชาวสวีเดน ๑ คน และชาวเคนยาอีก ๑ คน ของบริษัท ดาราฟอเรสต์ จำกัด (Dara - Forest) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมลงทุนระหว่างไทยกับยูกันดาที่ได้รับสัมปทานทำไม้ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ในเขต Mangina จังหวัด North Kivu ในภาคตะวันออกของสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ติดกับพรมแดนของยูกันดา ถูกกลุ่มไม-ไม (Mai-Mai) ซึ่งเป็นขบวนการชาตินิยมของชนเผ่า Nande จับกุมและควบคุมตัวอยู่ในเมือง Bulondo ซึ่งในช่วงแรกบริษัทได้แจ้งว่า กลุ่มไม-ไม ไม่มีความขัดแย้งกับบริษัท ฯ แต่อาจจะขัดแย้งกับกลุ่มกบฏที่มีชื่อว่า Congolese Rally for Democracy (RCD) และประสงค์จะกดดันบริษัทมิให้ไปยุ่งเกี่ยวหรือสนับสนุนฝ่ายกบฏ รวมทั้งอาจประสงค์จะเรียกเงินจากบริษัท ฯ แต่กลุ่มไม-ไม ไม่นิยมความรุนแรง และเชื่อว่าคนไทยจะไม่ได้รับอันตราย ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ กลุ่มไม-ไม ได้ออกแถลงการณ์ภายใต้ชื่อกลุ่ม Lumumbist National Resistance (LNR) โดยให้เหตุผลสำคัญในการจับกุมตัวคนงานไทย รวมทั้งคนงานชาวสวีเดน และเคนยาว่า สืบเนื่องมาจากรายงานของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญของสหประชาชาติในเรื่องการแสวงหาประโยชน์มิชอบจากทรัพยากรธรรมชาติของสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ที่แถลงต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งได้ระบุว่า บริษัท ดาราฟอเรสต์ ได้เข้าไปปล้นทรัพยากรธรรมชาติของสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก และเรียกร้องให้มีการถอนกองกำลังทหารของยูกันดา รวันดา และบุรุนดี ออกจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ และกลุ่ม LNR พร้อมทั้งจะเจรจากับกลุ่มประเทศแอฟริกา ซึ่งประกอบด้วย ชูดาน ลิเบีย ซิมบับเว อังโกลา แอฟริกาใต้ รวมทั้งผู้สังเกตการณ์ Troika (ผู้แทนของเบลเยียม ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา) ภายใต้ผู้สังเกตการณ์ของสหประชาชาติในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (MONUC) ตลอดจนเรียกร้องให้นานาประเทศกดดันมิให้รัฐบาลยูกันดาใช้กำลังของตนในการแก้ไขปัญหาครั้งนี้ เพราะจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนงานที่ถูกควบคุมตัวอยู่ และปลอดภัยดีทุกคน

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการด้วยการเจรจาในระดับท้องถิ่น โดยการขอให้บริษัท ดาราฟอเรสต์ จำกัด รวมทั้งบาทหลวงในท้องถิ่นที่กลุ่มไม-ไม มีความเคารพนับถือ และองค์กรเอกชน คือ Christian Relief Network (CRN) รวมทั้ง นาย Francois Lumumba หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกช่วยเจรจากับกลุ่มไม-ไม เพื่อให้ปล่อยตัวคนไทยโดยเร็วที่สุด โดยเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบีได้พยายามดำเนินการประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือคนไทยอยู่อย่างใกล้ชิด ในขณะเดียวกัน กระทรวงการต่างประเทศได้พิจารณาหาทางช่วยเหลือเพิ่มเติมจากช่องทางดังกล่าว โดยได้ใช้การทูตระดับประเทศด้วย โดยขอความร่วมมือจากมิตรประเทศของไทยที่มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีอิทธิพลต่อประเทศแถบแอฟริกา ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศในการใช้อิทธิพลกดดันกลุ่มไม-ไม ให้ปล่อยตัวคนไทยโดยเร็วที่สุด ซึ่งได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. กระทรวงการต่างประเทศ มีหนังสือถึงรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (DRC) เพื่อขอความช่วยเหลือ แต่ได้รับแจ้งจากรัฐบาล DRC ว่าไม่สามารถเข้าไปเจรจากับกลุ่มไม-ไมได้ เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่ยึดครองของกลุ่มกบฏ แต่ได้ติดต่อให้บาทหลวงที่ได้รับความเคารพนับถือจากกลุ่มไม-ไมเพื่อช่วยเจรจา

๒. เอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี ได้เข้าพบเอกอัครราชทูตสวีเดน ณ กรุงกัมปาลา ประเทศยูกันดา เพื่อหารือร่วมกันเรื่องแนวทางการให้ความช่วยเหลือคนไทยและสวีเดน ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องว่า มาตรการที่เหมาะสมในขณะนี้คือการเจรจาผ่านบาทหลวงในท้องถิ่น

๓. ขอให้คณะทูตถาวร ณ นครเจนีวา หารือกับองค์การระหว่างประเทศด้านมนุษยธรรม อันได้แก่ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) และสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ว่าจะมีช่องทางให้กลุ่มไม-ไม ปล่อยตัวคนไทยได้หรือไม่ ซึ่งได้รับแจ้งว่า ปัจจุบัน ICRC และ UNHCR ไม่มีผู้แทนของคนอยู่ในพื้นที่ที่อยู่ในความยึดครองของกลุ่มกบฏดังกล่าว ด้วยเหตุผลในเรื่องความไม่ปลอดภัย และได้แนะนำให้เจรจาผ่านช่องทางบุคคลในท้องถิ่น

๔. ขอความร่วมมือจากรัฐบาลแอฟริกาใต้ ซึ่งมีอิทธิพลทางการเมืองค่อนข้างสูง และมีบทบาทในการเจรจาสันติภาพในภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้และตะวันตก ให้ช่วยหาช่องทางให้กลุ่มไม-ไมปล่อยตัวคนไทย ซึ่งได้รับแจ้งจากรัฐบาลแอฟริกาใต้ว่า แอฟริกาใต้ไม่มีช่องทางการติดต่อโดยตรงกับกลุ่ม LNR และไม่เคยรู้จักกลุ่ม LNR ซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งในหลายๆ กลุ่มของกลุ่มไม-ไมที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาก่อน แต่จะพยายามให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์และแนะนำให้ฝ่ายไทยใช้ช่องทางการเจรจาผ่านบุคคลในท้องถิ่นต่อไป

๕. เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ อธิบดีกรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา ได้เชิญที่ปรึกษาสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยเข้าพบหารือเพื่อหยั่งพิเคราะห์ว่า รัฐบาลจีนซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศแอฟริกาหลายประเทศ จะสามารถหาช่องทางให้กลุ่มไม-ไมปล่อยตัวคนไทยโดยเร็วได้หรือไม่ ตลอดจนสั่งการให้สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่งประสานกับกระทรวงการต่างประเทศจีนในเรื่องเดียวกัน ซึ่งต่อมาได้รับคำตอบจากฝ่ายจีนเหมือนกับแอฟริกาได้ว่า จีนไม่เคยมีความสัมพันธ์และการติดต่อกับกลุ่มไม-ไมมาก่อน แต่พร้อมที่จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อไทย

๖. เมื่อคืนวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้หารือกับนาง Anna Lindh รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสวีเดน ซึ่งนาง Anna Lindh ขอให้ฝ่ายไทยประสานเรื่องนี้อย่างใกล้ชิดกับฝ่ายสวีเดนต่อไป

๗. กระทรวงการต่างประเทศอนุมัติให้เอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบีมีหนังสือถึงนาย Jean Pierre Bemba ผู้นำกลุ่มกบฏ Front Liberation of Congo (FLC) เพื่อไม่ให้มีการใช้กำลังโจมตีหรือกดดันกลุ่มไม-ไม เพื่อความปลอดภัยของตัวประกัน

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ กลุ่มไม-ไม ได้ปล่อยตัวคนไทย ๒ คน คือนายอคม แพงศรี และนายวีระศักดิ์ ชารีโสม โดยการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน (NGOs) ที่มีชื่อว่า Christian Relief Network (CRN) ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการร้องขอจากบาทหลวง Cikuli ซึ่งเป็นบาทหลวงในท้องถิ่นที่ได้รับความเคารพนับถือจากกลุ่มไม-ไมให้เข้าไปเจรจนำตัวคนไทยทั้งสองออกมา และในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ กลุ่มไม-ไม ได้ปล่อยตัวคนไทยเพิ่มอีก ๕ คน คือนายทวีสิน แซ่โก นายสุพร กอธวัช นายพิศชัย เด่นดวง นายธวัช ลูกบัว และนายสรรเสริญ ป้อเรื่อน และเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ กลุ่มไม-ไมได้ปล่อยตัวชาวสวีเดนเพิ่มอีก ๑ คน แต่ยังคงควบคุมตัวคนไทยที่เหลืออีก ๑๗ คน และชาวเคนยาอีก ๑ คน ไว้ต่อไป

ต่อมาวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ของ CRN พร้อมด้วยนาย Francois Lumumba ผู้นำพรรคฝ่ายค้านในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ได้เดินทางเข้าพบกับกลุ่มไม-ไม ในเขตพื้นที่ที่กลุ่มไม-ไมควบคุมคนงานไทย และหลังจากที่มีการเจรจาเป็นเวลา ๔ ชั่วโมง กลุ่มไม-ไมได้ปล่อยตัวประกันทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยคนงานไทย ๑๗ คน และชาวเคนยาอีก ๑ คน โดยเจ้าหน้าที่ของ CRN ได้นำตัวประกันที่ได้รับการปล่อยตัวทั้งหมดเดินทางออกจากพื้นที่ที่ถูกควบคุมตัวในช่วงค่ำวันเดียวกัน เพื่อไปพักค้างคืนที่เมือง Butembo ในช่วงเช้าของวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เจ้าหน้าที่ของ CRN ได้นำคนงานไทยทั้งหมดออกเดินทางโดยรถยนต์ไปยังเมือง Benni โดยเอกอัครราชทูต

ณ กรุงไนโรบี และผู้จัดการบริษัท Dara-Forest ได้จัดเครื่องบินเช่าเหมาลำไปรอรับที่เมือง Benni และได้นำคนงานไทยทั้งหมดเดินทางไปยังกรุงกัมปาลา ประเทศยูกันดาในคืนวันเดียวกัน โดยคนงานไทยทั้งหมดมีสุขภาพแข็งแรงและปลอดภัยดี นอกจากนี้ บริษัท Dara-Forest ได้เตรียมบัตรโดยสารเครื่องบินสำหรับคนงานไทยทั้งหมด เพื่อเดินทางกลับประเทศไทยต่อไป

อนึ่ง สำหรับคนงานไทยจำนวน ๖ คน ที่กลุ่มไม-ไม ได้ปล่อยตัวในช่วงแรก คือ นายวิระศักดิ์ ชารีโสม นายทวีสิน แซ่โก นายสุพร กอธวัช นายพิศชัย เด่นดวง นายธวัช ลูกบัว และนายสรรเสริญ ป้อเรือน ได้เดินทางกลับประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ด้านการเมืองกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างกัน ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อบรรลุผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งได้แก่ ความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย สนับสนุนการให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการแก่สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโกในสาขาที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ เช่น การเกษตร สาธารณสุข และการศึกษา เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก และพัฒนาความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของประเทศทั้งสอง และการหามาตรการป้องกันมิให้คนงานไทยเข้าไปทำงานในบริเวณที่ยังคงมีความขัดแย้งทางการเมืองและการสู้รบภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ซึ่งรัฐบาลกลางคองโกไม่มีอิทธิพลเพียงพอและไม่สามารถควบคุมหลายพื้นที่ในประเทศได้